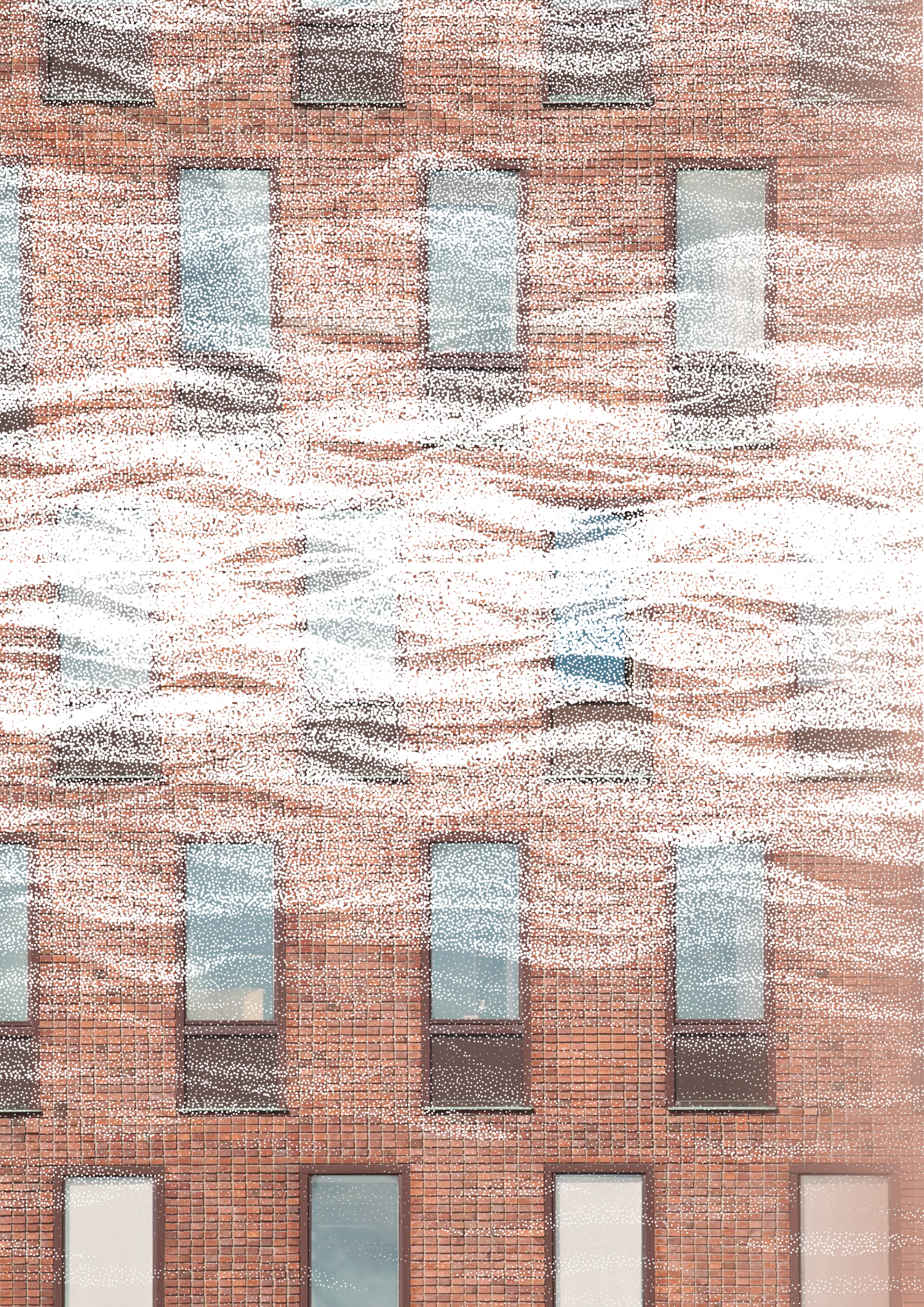

A KIVÁLASZTOTT TANULÓ VÁROSOK ELEMZÉSE

ANALITIKAI JELENTÉS ÖSSZEFOGLALÓJA (2025. JÚLIUS)

TARTALOMJEGYZÉK

1. Tanuló Városok: Elemzés és Előnyök	04
2. Előszó az összefoglaló jelentéshez	05
3. Bevezetés	07
4. Megállapítások összefoglalása	08

1. TANULÓ VÁROSOK: ELEMZÉS ÉS ELŐNYÖK

Az elemzéshez kiválasztott városok listája: (A GNLC* ESD Klaszter tagjai)

Bonn, Németország (GNLC tagság 2020 óta)

Charleroi, Belgium (GNLC tagság 2020 óta)

Derry, Egyesült Királyság – Észak-Írország (GNLC tagság 2019 óta)*

Dublin, Írország (GNLC tagság 2019 óta)*

Girona, Spanyolország (GNLC tagság 2022 óta)

Glasgow, Egyesült Királyság – Skócia (GNLC tagság 2020 óta)*

Groningen, Hollandia (GNLC tagság 2019 óta)

Liège, Belgium (GNLC tagság 2024 óta)

Ljubljana, Szlovénia (GNLC tagság 2022 óta)*

Pécs, Magyarország (GNLC tagság 2016 óta)

Nagyszombat (Trnava), Szlovákia (GNLC tagság 2022 óta)*

Viladecans, Spanyolország (GNLC tagság 2016 óta)*

2. ELŐSZÓ AZ ÖSSZEFOGLALÓ JELENTÉSHEZ

A projektpartnerek által készített, kiválasztott tanuló városok LEAP II jelentései alapján az Analitikai Jelentés célja, hogy elemezzen bizonyos trendeket és kérdéseket azzal kapcsolatban, miként segíthetik a tanuló városok a polgárok készségeinek és tudásának fejlesztését a városi közösségekben a társadalmi kohézió elérése érdekében, a tudás megosztása és átadása, valamint a készségek egész életen át tartó tanulás révén történő fejlesztése által. Különös figyelmet kap az ESD – Oktatás a Fenntartható Fejlődésért.

Az UNESCO Tanuló Városok Globális Hálózatának (GNLC) évtizedes fejlődése lehetővé tette egy olyan platform létrehozását a világ városai számára, ahol egyrészt együttműködhetnek a városfejlesztésben meghatározott területeken keresztül, másrészt jó gyakorlatokat cserélhetnek a polgárok és közösségeik bevonása terén, annak érdekében, hogy a városokat intelligens, kreatív és tanuló környezetekké alakítsák, figyelve a társadalmi, környezeti és gazdasági egyensúlyra a fenntartható jövő érdekében.

Miközben az UNESCO 2021-es, az ESD tanuló városokban történő megvalósításáról szóló jelentése hangsúlyozta a városi közösségek szerepét és felelősségét a klímaváltozásra és a környezeti problémákra való reagálásban a tudás és készségek növelése, valamint a környezetközpontú egész életen át tartó tanulás hatékony gyakorlatainak megosztása révén (UIL, 2021), a 2024-es szaúd-arábiai Dzsubailból származó ICLC-közlemény (Dzsubaili Kötelezettségvállalás az UIL által, 2024) megerősítette vízióinkat és meggyőződésünket, miszerint az egész életen át tartó tanulás hatékonyan segítheti a klímaközpontú, fenntartható fejlődésre irányuló oktatás előmozdítását. Ez a polgárok elkötelezettségén és inklúzióján alapuló közösségi tanulási programokon keresztül valósulhat meg, amelyek a városi környezet méltányos és hozzáférhető módon történő zöld és ezáltal élhető formába való átalakítását eredményezik.

3. BEVEZETÉS

A LEAP II projektnek, beleértve az Analitikai Jelentést is, átfogó célja, hogy segítse a kisebb városokat, településeket és más tisztelt városi közösségeket abban, hogy tanuló városokká és tanuló közösségekké váljanak.

A LEAP II partnerek egy speciális sablont hoztak létre a tematikus területekre vonatkozó információk gyűjtésére, lehetővé téve a kiválasztott városok képviselői számára, hogy bemutassák az egész életen át tartó tanulás terén megvalósuló városi partnerségek konkrét akcióit, formáit és élő példáit, amelyek segíthetnek más városoknak a kapcsolódásban, a tanulásban, a reflexióban és az összehasonlításban. Ez a megközelítés segített nekünk ebben a projektben a sokszínűség további elemzésében és tiszteletben tartásában, felismerve a hasonlóságok és különbségek okait azon kiválasztott városok körében, amelyekről érdemi válaszokat, reflexiókat és kritikai észrevételeket kaptunk a LEAP II sablonban feltett kérdéseinkre.

A tanuló városok és közösségek kialakításával kapcsolatos nyílt és együttműködő párbeszéd, valamint a gyakorlatok cseréje alapján tizenkét várost választottunk ki mélyreható elemzésre. Közülük öten a GNLC EDS-klaszterének tagjai (*), mint Nagyszombat (Trnava – SK), Glasgow (UK), Dublin (IE), Ljubljana (SI) és Derry (UK), míg mások, mint Pécs (HU), Bonn (DE), Liège (BE), Groningen (NL), Charleroi (BE), Girona (ES) és Viladecans (ES) olyan GNLC-tagvárosok, amelyek nem vesznek részt közvetlenül az EDS-klaszter munkájában, de erőteljesen összpontosítanak a fenntartható fejlődésre irányuló oktatásra, és egyértelműen elkötelezettek a felnőttkori és az egész életen át tartó tanulás által támogatott, környezettudatos éghajlatvédelmi gyakorlatok mellett. Minden kiválasztott város jelenlegi vagy volt EU-tagországból származik. Bár célunk az volt, hogy Európa minden régiójából válasszunk városokat, sajnos Skandináviából nem érkeztek válaszok a GNLC-tagoktól, ami miatt jelenleg nem feltétlenül kapunk teljes képet.

A teljes Analitikai Jelentés felépítése:

- A kiválasztott tanuló városok stratégiai orientációi
- A kiválasztott tanuló városok által jelenleg követett fenntartható fejlődési célok
- A kiválasztott tanuló városok által az EDS-célok népszerűsítése és támogatása érdekében tett konkrét intézkedések
- A kiválasztott tanuló városok fejlesztésében részt vevő főbb érdekelt felek
- Példák arra, hogyan ösztönzik a kiválasztott tanuló városok a zöld kompetenciák fejlesztését
- Javaslatok képzési területekre a zöld készségek és a környezettudatosság növelése érdekében a felnőttek körében a kiválasztott tanuló városokban
- A tanuló várossá válás előnyei – reflexiók a kiválasztott tanuló városoktól
- Referenciák

4. MEGÁLLAPÍTÁSOK ÖSSZEFOGLALÁSA

Miután a LEAP-II partnerek összegyűjtötték a releváns információkat, egy speciális csapat elemezte és strukturálta a beérkezett válaszokat a fent felsorolt 7 kérdés vagy kategória szerint. Ez a munka lehetővé tette számunkra a hasonlóságok és különbségek további vizsgálatát.

Ami a kiválasztott városok reflexióit illeti az EDS-orientált gyakorlatokra és tevékenységekre vonatkozóan, a LEAP-II partnerek azonosítani tudták e tizenkét város néhány sajátos jellemzőjét a fenntarthatósági szempontokkal és a városi közösségek jövőbeni orientációival összhangban, felismerve a tanuló város-régió és a tanuló közösség fejlesztésének kihívásait és lehetőségeit, mint a hatékony tudásátadás érdekében történő együttműködés kulcsfontosságú elemét. A leghosszabb rész az utolsó kategóriának – a vizsgált városok reflexióinak a tanuló várossá válás előnyeiről – van szentelve.

A kiválasztott tanuló városok stratégiai orientációi

Mindegyik város figyelemre méltó lépéseket tett a fenntartható fejlődésre irányuló oktatás (ESD) népszerűsítése és fejlesztése terén annak érdekében, hogy a fenntartható városok és közösségek irányába fejlődjön. Nemcsak az ESD-klaszterhez tartozó városok, hanem a többi kiválasztott GNLC-tagváros is törekedett az ESD-fókuszok és az éghajlatvédelmi intézkedések

megvalósítására városi környezetben az érdekelt felek együttműködése alapján, hogy saját modelleket hozzanak létre, vagy – a kompatibilis fókuszokra és környezetekre hivatkozva – már meglévő struktúrákat vagy módszereket vegyenek át a fenntartható jövőt szolgáló partnerségek lehetővé tétele érdekében.

A kiválasztott tanuló városok által jelenleg követett fenntartható fejlődési célok

A kiválasztott városok számos fenntartható fejlődési célt (SDG) építettek be saját kultúrájukba és városi struktúrájukba, mind társadalmi, mind gazdasági értelemben, hogy saját potenciáljukra támaszkodjanak, és azokat a valósághoz kapcsolódó jövőképekkel és küldetésekkel kössék össze. E gyűjtemény olvasói fel fogják ismerni annak fontosságát, hogy az egyes SDG-k miként tükrözhetik a

közösségek bölcsességét és gondoskodását abban az esetben, ha a helyi/regionális együttműködések megfelelő konszenzuson és korlátokon alapulnak a felesleges terhek és kihívások elkerülése érdekében. A tizenkét kiválasztott város példái esettanulmányként szolgálhatnak a további összehasonlításhoz és mélyreható vizsgálathoz.

A kiválasztott tanuló városok által az ESD-célok népszerűsítése és támogatása érdekében tett konkrét intézkedések

A LEAP-II által a tizenkét kiválasztott várostól gyűjtött példák bemutatják, hogy a városok és régiók miként és milyen formában néznek szembe az ökológiai fenntarthatóság kihívásaival, és hangsúlyozzák a kölcsönös megértésen és felelősségen alapuló zöld és klíma-igazságossági intézkedések fontosságát. A kiválasztott városoktól gyűjtött tevékenységek azt a hatást tükrözik, hogy a kis lépések miként eredményezhetnek hatékonyságot és eredményességet az energia, az élelmiszer, a víz, a ruházat, az építészet területén, vagy a közösségi terek dimenziójában a társadalom fenntartható és kölcsönös formációk irányába történő megváltoztatása érdekében. E tekintetben az intézkedések rávilágítanak arra, hogy a tanuló városok miként ismerhetők el „világítótoronyként”, bemutatva a tanuló közösségek előnyeit a városi környezetben.

A kiválasztott tanuló városok fejlesztésében részt vevő főbb érdekelt felek

Az érdekelt felek elkötelezettsége és érdekei sokszínűséget, valamint változatos igényeket, álláspontokat és megközelítéseket mutattak arra vonatkozóan, hogy a tanuló városok miként segíthetik a szemléletformálást. Ez magában foglalja az előítéletek és a gondolkodásmód megváltoztatásának előnyeit, hogy realista, felelősségteljes és racionális lépéseket tegyenek az emberi méltóságért, valamint a zöld, fenntartható szomszédságokért. Városi környezetben az érdekelt felek köre változó lehet; a bizalom, az összetartozás, a szolidaritás, a gondoskodás és a kölcsönösség hívószavakká váltak az elérhető szereplők összefogásában, hogy közösen gyűjtsenek és osszanak meg ismereteket a városi kultúrák polgáraival.

Példák arra, hogyan ösztönzik a kiválasztott tanuló városok a zöld kompetenciák fejlesztését

A zöld kompetenciafejlesztés zászlóshajó kezdeményezéssé vált több kiválasztott városban, jelezve, mit kínálhatnak a tanuló városok az egész életen át tartó tanuláson keresztül az egyének és közösségeik készségeinek felkarolásával, valamint a fenntartható városokat és közösségeket támogató kompetenciafejlesztési akciók elindításával. Az ilyen fejlesztési programok a hagyományos oktatási és képzési szervezeteket – az iskoláktól és a szakképzéstől a felsőoktatási intézményekig és azon túl – zöld szervezetekké alakították át. Ezenkívül a nem-formális színterek is növekedtek, és más közösségi formációkra is kiterjedtek az ipartól a kultúráig, vagy a technológiától a művészetekig, hogy az ESD-szemponthoz figyelembe vevő, hatékony tudásátadást szolgáló, egész életen át tartó tanulást kínáljanak.

Javaslatok képzési területekre a zöld készségek és a környezettudatosság növelése érdekében a felnőttek körében

A tizenkét város számos javaslatot fogalmazott meg, hangsúlyozva a zöld készségek és a környezettudatosság népszerűsítésének fontosságát a közösségek tagjai felé, valamint kiemelve a generációk közötti programok hatását az ESD-tevékenységekben, hogy az egész életen át tartó tanulás és a készségfejlesztés valósággá váljon. A zöld készségfejlesztés példái a kemény munka és a lépcsőről lépcsőre történő haladás realitását is megmutatták, ugyanakkor hangsúlyozták, mennyire befolyásosak és motiválóak lehetnek az ilyen programok, ha hiteles városi testületek kezdeményezik és építik fel őket, megmutatva a partnerségekkel és másokra való odafigyeléssel ötvözött elkötelezettséget és kölcsönös gondoskodást a bizalmon és együttműködésen alapuló élhető városi környezetért.

A tanuló várossá válás előnyei – reflexiók a kiválasztott tanuló városoktól az ESD tükrében

Bonn városa jelentősen profitált a Tanuló Város kezdeményezéséből, amely növelte kapacitását a fenntarthatósági kihívások kezelésére és a közösségi szerepvállalás ösztönzésére. Azáltal, hogy oktatási stratégiáit a fenntartható fejlődésre irányuló oktatás (ESD) elveihez igazította, Bonn olyan együttműködési környezetet alakított ki, ahol a különböző érdekelt felek – beleértve a civil társadalmat, az oktatási intézményeket és a helyi vállalkozásokat – együtt dolgoznak a közös célokért. Ez az erőfeszítés nemcsak a helyi lakosság javát szolgálja, hanem modellként is szolgál a regionális, nemzeti és nemzetközi kezdeményezések számára, amelyek a fenntartható fejlődési célok (SDG-k) elérésére irányuló. A bonni tapasztalatokból levont tanulságok értékes betekintést nyújthatnak más városok számára, amelyek hasonló útra lépnek, különösen az együttműködési hálózatok kialakítása és a különböző közösségek bevonása terén a fenntartható jövő érdekében.

Charleroi a tanuló várossá válás előnyeit a fenntarthatóságra irányuló projektekhez nyújtott növekvő uniós és nemzetközi támogatási lehetőségekben, a közös regionális problémák (például a hagyományos ágazatokban dolgozó felnőtt munkaerő munkanélkülisége) kezelését célzó városok közötti együttműködésekben, valamint a technológiai innovációk és a zöld és társadalmi üzleti modellek jövőbeni fenntarthatósági törekvések érdekében történő kihasználásában látja.

Derry profitált a Tanuló Város kezdeményezéséből, mivel jelentős javulást tapasztalt a társadalmi kohézió, a gazdasági fejlődés és az oktatási hozzáférhetőség terén. Bár Derry nagy haladást ért el, egyes kezdeményezések végrehajtásának még a korai szakaszában jár. A különböző érdekelt felek közötti együttműködés kulcsfontosságú volt a kezdeményezések sikeréhez. Derry az oktatási inklúzióra, a fenntarthatóságra és a gazdasági fejlődésre összpontosít, és azt javasolja más városoknak, hogy ösztönözzék az ágazatok közötti együttműködést, dolgozzanak ki befogadó szakpolitikákat, és használják fel innovatív módon a helyi erőforrásokat egy fenntartható és hozzáférhető tanulási környezet kialakítása érdekében.

Dublin városa profitált a Tanuló Város kezdeményezéséhez való csatlakozásból, amennyiben felfedezte és fejlesztette a tapasztalatcserén és az érdekelt felek közötti együttműködésen alapuló közösségi tanulást, a társadalmi kohézió, a befogadás, valamint a társadalmi, gazdasági és környezeti kihívásokra való odafigyelés érdekében, a gondoskodás, a tisztelet és a méltóság jegyében. Dublin azt javasolja más városoknak, hogy ismerkedjenek meg a Dublin Learning City történetével, és vonják le a pozitív üzeneteket az UNESCO Tanuló Város tagság előnyeiről, amely nemes célokat és partnerségeket hirdet a helyi szinttől a globálisig. Ez egy meggyőző módja annak, hogy a városvezetőket és az önkormányzatok választott tagjait a tanuló város-központú tervezés és fejlesztés bevezetésére ösztönözzék, a realitásokra és a lakossági igényekre alapozva.

Girona a Tanuló Várossá válás előnyeit a helyi intézmények és hatóságok közötti helyi kohézió megteremtése terén élvezhette. A gironai városházán (Ajuntament de Girona) létrehozott Mesa Técnica révén a Tanuló Város lét elősegítette a kohéziót és az egység érzését a helyi intézmények között. Emellett Girona közössége is profitált, mivel a közszolgáltatások széles skálája érhető el a közösség tagjai számára, hogy a város az intelligens, kreatív és befogadó jövő fenntartható fókuszai mentén fejlődjön.

Glasgow lenyűgöző lépéseket tett annak érdekében, hogy olyan tanuló várossá váljon, ahol a fenntarthatóság, a társadalmi méltányosság és az egész életen át tartó tanulás találkozik. A Tanuló Város keretrendszer lehetővé tette Glasgow számára, hogy bevonja a polgárokat a város jövőjének alakításába, az energetikai megoldásoktól a fenntartható közlekedésig. Az olyan kezdeményezések, mint a GALLANT projekt és az Aktív Utazási Stratégia jól példázzák, hogy az oktatás a környezeti változás erőteljes motorja lehet. A város figyelmének továbbra is a helyi intézmények és a polgárok közötti partnerségek ösztönzésére kell irányulnia a fenntartható gazdasági növekedés és a városrehabilitáció további előmozdítása érdekében. Más városok is tanulhatnak Glasgow holisztikus megközelítéséből az együttműködés, a közösségi részvétel, valamint az innováció ösztönzése révén mind az oktatás, mind a fenntarthatóság terén.

Groningen úgy tűnik, két alapvető elemmel rendelkezik: a város azon stratégiájával, hogy Hollandia (és Európa) egyik tudásközpontjává váljon – ami azt jelenti, hogy a tanulás minden formája jelen van –, valamint a fenntarthatósági kérdések támogatásával és integrálásával a szakpolitikákba. A város már most is számos olyan tevékenységet és kezdeményezést támogat és finanszíroz, amelyek gyakorlati segítséget vagy gyakorlati képzést nyújtanak a polgároknak a fenntarthatósággal kapcsolatos területeken.

Liège kapta meg a Tanuló Város hálózati tagságot jóval később (2020 vs. 2024). Ezért Liège új gyakorlati ismeretei és szakértelme még kialakulóban van. Liège határozottabb irányvonalat mutat a fenntarthatóság meglévő kulturális és oktatási intézményekbe történő integrálása felé, kezdeményezései pedig gyakran a zöldterületek javítására és a technológiai innovációra helyezik a hangsúlyt.

Ljubljana városa eddig a Tanuló Város kezdeményezés révén megerősödött, és képessé vált több, az SDG-kre összpontosító akció és program folytatására, az egész életen át tartó tanulásban való részvétel növelése érdekében, az érdekelt felek együttműködése alapján, hogy egyensúlyt teremtsen a társadalmi és gazdasági kihívások között, nagy figyelmet fordítva a változás zöld dimenzióira. Ljubljana intelligens, kreatív és tanuló közösségei számára. Ljubljana városa az egész életen át tartó tanulás számos célcsoportját integrálta, különös figyelmet fordítva a felnőtt tanulókra; ezért a Szlovén Felnőttképzési Intézettel (ACS/SIAE) és a Harmadik Kor Egyetemével folytatott konzultációk és partnerségtanulóközpontú megközelítést kínálnak az ESD-alapú tevékenységek fejlesztéséhez a felnőttek és közösségeik számára generációk közötti megközelítésen keresztül.

Pécs oktatási tájképe óriási mértékben profitál a Pécsi Tudományegyetem aktív elkötelezettségéből és részvételéből mind az egész életen át tartó tanulási kezdeményezésekben, mind a komunitárius akciókban a hatékony tudásátadás és a készségfejlesztés előmozdítása révén. A tanuló város koncepció fejlődésének másik fontos tényezője a civil társadalom, amelyet a Civil Községek Háza képvisel és koordinál. A város és a civil társadalom strukturált párbeszédet tart fenn, amely lehetővé teszi a polgárokkal való szoros együttműködést civil szervezetek közösségi tevékenységein keresztül, beleértve a zöld témákat is. Pécs részvétele a 100 Klímasemleges Város kezdeményezésben és a törekvés, hogy Zöld Város legyen, kedvező feltételeket teremt a zöld és fenntarthatósági kezdeményezésekhez. Azonban a társadalmi kérdések, beleértve a társadalmi befogadást és a jólétet, szintén nagyon fontos témák a Tanuló Város Pécs számára.

Nagyszombat (Trnava) jelentős haladást ért el oktatási politikáinak a fenntartható fejlődési célokhoz való igazításában. A befogadásra, a digitális írástudásra és a zöld készségekre összpontosító programok révén a város olyan tanulási környezetet alakított ki, amely felkészíti polgárait a modern kihívásokra. A köz-, a magán- és a nonprofit szektor közötti együttműködés kulcsfontosságú volt az egész életen át tartó tanulás népszerűsítésében. Erre kiváló példa az Učiaca sa Trnava, ahol a Lifestarter nonprofit szervezet az oktatás különböző szereplőit egyesítve hozott létre egy Tanuló Város modellt. Ez a modell a politikai vezetés változásai idején is hatékonynak bizonyulhat, mivel a civil szektor biztosítja a folytonosságot.

Viladecansban egy érdekes irányítási mechanizmust alakítottak ki a stratégiai tervezéshez, amelybe bevonták a polgárokat és hozzájárulásaikat, amelyeket később az irányító csoport vett át. A polgárok részvételi folyamatokon keresztüli bevonása jelentős oktatási potenciállal bír. A város hangsúlyt fektet polgárai jólétére és örömére is. A Zöld Levél díjat odaítélő zsűri méltatta a város azon megközelítését, hogy pozitivitást és örömet vigyen az erőfeszítésekbe. A lelkesedés légkörének megteremtésével a város célja, hogy bevonja és inspirálja a többieket a zöld átalakuláshoz való csatlakozásra.

Végezetül javasoljuk olvasóinknak, hogy fedezzék fel teljes elemző jelentésünket (<https://leap2local.eu/>, ISBN 978-80-99976-14-7), és használják fel azt a tanuló városok, régiók és fenntartható közösségek építése és népszerűsítése során.

LEAP II Projekt – Helyi Felnőttoktatási Politika /
2023-1-SK01-KA220-ADU-000160870

Projektkoordinátor: AINova (SK)

kapcsolat: es@ainova.sk

Munkacsomag Feltérképezés és Elemzés koordinátora: NHE (HU)

kapcsolat: info@ckh.hu

Az összes partner közreműködése alapján

Referenciák:

UIL (2021), ESD Implementation in Learning Cities Hamburg: UIL

UIL (2024), Jubail Commitment: UNESCO learning cities take climate action
Hamburg: UIL

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

